

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetés: évi: 5 korona.
 Negyedévi: 1 1/2 korona.
 Hónapos: 15 fillér.
 Helyi: 5 fillér.

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A véderő javaslatok.

— nov. 29.

A magyar politikai életet domináló, de mélyebb politikai jelentőséggel nem bíró kérdések egyike, a Nessi-ügy végre lekerült napi rendről. Izgalom közepett mult ki, mint a hogy keletkezett. Remélhetőleg mihamar a feledés homályába merül, mint az évek folyamán felmerült és letűnt többi hasonló incidens. Annyi bizonyos hogy a megtartott szavazás a szélsőbaloldal álláspontját nem igazolta. A mentelmi bizottság jelentésének akceptálása mellett hatalmas többség foglalt állást. Es ez a nagy többség annál figyelemreméltóbb, mivel a szabadelpárt részéről a mentelmi ügyből pártkérdést nem csináltak, hanem hiven ahhoz a felfogáshoz, hogy e kérdés a nagy politikát nem érinti, kinek-kinek belátására bízta, szavazatát miként adja le.

A Nessi-élet elintézésével ismét az indemnity-javaslat került napirendre. Atmoszféra mozgó téma, amelynek csak az ad jelentőséget,

hogy a szélsőbal mint vitázási anyagot tartja ideig-óráig napirenden, hogy általa a véderő-javaslat tárgyalása elől egy ideig az utat elzárja.

Am a véderő-javaslatok a plénum tárgyalásra még különben sem értek meg. A ház ezeket az előterjesztéseket a véderő-zottságon kívül a pénzügyi-bizottsághoz utasította, a hol csak a jövő hét elején kerülnek sorra. Mivtan pedig az előterjesztések pénzügyi szempontból is sok megbeszélni valót nyújtanak és a szélsőbal a pénzügyi bizottságban épen a legharciasabb elemek, mint Barta Ödön és Komjáthy Béla képviselik, nyilvánvaló, hogy egy darab időt a pénzügyi-bizottság tárgyalásainak is szánni kell.

De az indemnity-vita után a ház plénumába is sürgősebb tárgy akad a véderő-javaslatoknál. Jelenlétkelen téma, de határidőhöz van kötvé s január elsejéig törvényre kell lennie. E tárgy az a provizorium, a melylyel végleges megegyezés híján egy esztendőre rendezünk

kell Horvát-Szlavon-Dalmátországgal való pénzügyi viszonylatunkat. Csak azután a javaslat után, tehát, számításunk szerint csak december végén kerülhetnek sorra a véderő-javaslatok, melyek ma a politikai helyzetet uralják.

E javaslatok sorsa sok tekintetben problematikus. Legproblematisabb azonban osztrák szempontból. Tudvalevő ugyanis, hogy Ausztriának analog törvényt kell hozni, mint Magyarországnak. A reichsrathban a javaslat ellen az ováció nem esekélyebb mint a magyar közjogi ellenzék körében. Igaz ugyan, hogy odaát a javaslatokból a 14. §. alapján. És alkothatnak törvényt szükség esetén. Am csak úgy, ha a reichsrath nincs együtt. A reichsrath szétküldésére azonban nincs kilátás. Sőt a helyzet odaát határozottan javul és béke felhők lengedeznek. Fegyverszünetre van kilátás, a nélkül, hogy a fegyverszünetben elintézendő tárgyalást egyelőre a békét feldúlással fenyegető véderő-javaslatok helyet foglalnának. Itt tehát legelső sorban kifejlődni kell

Költemények prózában.

Ira: *Turgenev.*

I. „Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...”

Valahol, valamikor réges-régen olvastam egy kis költeményt. Már elillant emlékezetemből az egész... csak első sorát őriztem meg mostanáig:

Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...

Tél van: jégvirágok lepték be ablakom tábláit; sötét szobámban csak egy gyertya ég. Ülök elgondolkozva, egy kuckóban megvonultan, fejemben pedig mind untalan fel-felesendült.

Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...

Es ott látom magamat a külvárosi házikó ablakai alatt. A nyári alkonyat esendesen sötétedik bele a harmatos éjszakába; a levegőt rezeda- és hársillat telíti; az ablakon, fejét félre hatjva, könnyököl egy lányka és szótlanul mered az égre, mintha várná az első csillagok megjelenését. Milyen nyíltsággal ragyognak eleven szemei, milyen meghatóan

ártalanok félig nyit ajkai, milyen esendes nyugalomtól hullamzik fiatalos keble, milyen szüziesen lágyak ifju arc vonásai! Nem merek szólani hozzá, pedig úgy szeretem, úgy dobog a szívem!

Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...

Szobámban mind nagyobb lesz a sötétség; a gyertya serceg, lengő árnyékok futnak végig az alacsony mennyezetten, a fagy nyikorog és dühöng odakinn, s újra megszólal a bus, susogó dal;

Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...

Uj alakok jelennek meg... Felhangzik az eleven falusi élet vidám zaja. Két aranyzóke fejecske bujik össze, s néz fel rám ragyogó szemével; a piros arcuk remeg a visszafojtott nevetésől; két kéz barátságosan összefonódik... benne, a barátságos szoba mélyén a régi kongora hangjainál vigadnak, s friss Lanner-ke-ringó, hangjai nem nyomják el a jó, öreg szamovár bugását...

Hej, mikor a piros rózsák nyitak!...

A gyertya hirtelen kialszik: a szoba elsötétül... Ki köhécsel itt olyan rekedten, olyan tompán? Óreg kutyám, egyedüli társam, összerázkózik, s lábaimhoz kuporodik... Fázom... Hideg van... Azok már nyugosznak... nyugosznak...

Hej mikor a piros rózsák nyitak!...

2. A szikla.

Láttatok már a vén, szürke tengerparti sziklát, amint — az ár idején — vidáman ragyogó napfényben minden oldalról verdesik, játszadoznak körülötte, s bizelegve simulnak hozzá; a mint mosogatják mohos fejét a lényes habok laca gyöngyszemei?

A szikla szilárdan, változatlan szürkeségében mered. Ezek a színek voltak tanui annak az ósrégi kornak, a melyben az olvadt gránit még csak kezdett megszilárdulni és az egész forró tömeget elöntötte az élénk tűz-szín. Az én szívemet is így öntötték körül még nemrég minden oldalról ifju asszonylekek; érintésüktől izzóvá lett, és előmlött rajta a

a szituációnak, mert nyilvánvaló, hogy a magyar képviselőház nem hozhat e javaslatok tekintetében egy bizonyára minden képviselőre nézve nehéz és áldozattal teljes elhatározást, a mikor annak keresztülvihető eredménye nem lehet, ha Ausztriában hasonló törvényes elhatározást nem hoznak.

A kavargó politikai disztorziók során sok szó esik most erről a szempontról.

— nov. 29.

— **A zágrábi tartománygyűlés** tegnapi ülését délelőtt 11 órakor nyitotta meg Gyurgyevics elnök. A ház asztalán volt a költségvetési bizottság jelentése az indemnitásról és a magyar-horvát pénzügyi egyezménynek ideiglenesen egy évre való meghosszabbításáról. Mind a két javaslat a legközelebbi ülésen kerül tárgyalásra. A legközelebbi ülés hétfőn délelőtt 10 órakor lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 28.

Arra a hirre, hogy a mai ülés zárt üléssel kezdődik, a karzatok majdnem teljesen üresek voltak az ülés elején. Csak a mikor a folyosókra is kiszivárgott, hogy zajos napirend előtti vita van, szállingóztak be lassanként a hölgyek és érthető kíváncsisággal kísérték a két kuruc képviselőnek. Mezőssy Bélának és Rátkay Lászlónak Fejérváry miniszter ellen intézett támadásait.

Már az ülés előtt izgatottan tárgyalták a baloldali folyosón Fejérváry tegnapi „sérelemnek mondott” kijelentéseit.

— Nagy lárma lesz! — biztatták

most már csak itt-ott feltűnedező élet-szinü pir: megannyi nyoma a hajdani tűznek.

A habók rég visszavonultak, de az élénk színfoltok még megvannak, ha dühöng is fellette a metsző szélvihar.

3. Kétféle gazdagság.

Valahányszor magasztalni hallom Roteschild nagylelkűségét, ki rengeteg jövedelméből ezeket költ gyermekek nevelésére, szegény betegek gyógyítására, öregek gyámolítására, nagyon dicsérem őt, és megvagyok hatva. De minden dicsérés és meghatottság mellett akaratlanul is eszembe jut a szegény parasztesalád, a mely roskadt viskójába még befogadta egy kis árva rokonát. „Vegyük magunka kis Katit, — szolt az anyjuk — igaz, hogy rá megy utolsó garasunk is és sőt se bírnak venni a leveshez.”

„Hát akkor majd sóltanul fogjuk enni” szolt a paraszt.

Milyen messze elmarad Roteschild ezek mögött!

egymás és ijesztgették a jobboldalikat.

Előbb azonban Nessi Pál érzékenykedett és aztán Mezőssy és Rátkay igen erős hangon támadták Fejérváryt, a ki nem volt jelen az ülésen.

Azzal fenyegetőztek, hogy egy katonát sem szavaznak meg neki, ha boszánatot nem kér a Háztól.

Rátkay Széll Kálmán miniszterelnököt is említette és erre fel is állott a kormányelnök, a ki újból bebizonyította, hogy szinte hivatta van ily viharok és szenvedélyek lecsillapítására.

Ezuttal is bőlesen és tapintatosan beszélt és nasztalan tagadnak, bizony a vihar elült és a mikor az ügyet befejeztek kérte tekintetű, alig néhány ellenmondás hangzott fel a szélsőbaloldalon.

Még talán az indemnitinél szellőztetik a dolgot. De azután elesenededik ez is, mint minden ok nélkül felszínre került dolog.

Ezutár zárt ülésen beszéltek meg a képviselők az országház bajait és hibáit.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Cseh Ervin.

Elnök fel 11-kor megnyitja az ülést és jelenti, hogy a csongrádi választókerület szavazati jogának felfüggesztése tárgyában hozott képviselőházi határozatot Csongrádon kifüggesztették.

Fischer Sándor előadó betérjeszt három kisebbszerű közigazgatási jelentést.

A kolozsvári tüntetés.

Nessi Pál a napirend előtt felszólalva, utal báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek ama tegnapi kijelen-

4. A megelégedett ifju.

A székváros egyik utcáján vigan ugrálva fut végig egy ifju. Mozdulatai fűgék, vidámak: szeme ragyog, barátságos pir önti el ragyogó ábrázatát... Az egész ember az elégedettség és boldogság maga.

Ugyan mi érthette őt? Valami nagy örökséget hagytak rá? Fényes hivatalt kapott? Vagy talán szerelmi találkára siet? Avagy egyszerűen jól beregelizett, és az egészség tudata, a jóllakottság érzete ujjong erős tagjaiban? Vagy talán csak nem akasztották nyakába nyolcszögű keresztet, Óh Sztaniszló, lengyelek királya! Nem bizony, hanem kieszt valami rágalmat egyik ismerőséről, s sikerült is szerencsésen széthordania mindenfelé, sőt éppen az imént hallotta egy ismerősétől ugyanazt a pletykát ugyanarra úgy, hogy már maga is kezdi hinni az egészséget!

Ő, milyen elégedett, sőt milyen derék ember ebben a pereben, ez a kedves, sokat ígérő ifju!

Oroszból: R. H.

tésére, a melylyel őt azzal vádolta, hogy utcai gyerkőcök élére állott és a csapatok ellen tüntetett. Ezt a leghatározottabban visszautasítja. Akárki mondta ezt a miniszternek, ez hazudott. (Tetszés a szélbalon zaj.) Kárhóztatja, hogy a miniszter ily súlyos vádat bizonyíték nélkül hozott fel a házban. (Helyeslés a szélbalon.)

Támadás Fejérváry ellen.

Elnök jelenti, hogy Fejérváry miniszternek egyik tegnapi kijelentése tárgyában Mezőssy Béla és Rátkay László a napirend előtt felszólalni kívánnak, ő azonban a szabályok értelmében csak Mezőssynek engedte meg a felszólalást. Kérde a házat, hogy megengedi-e Rátkaynak is ugyanezen ügyben a felszólalást?

A ház megengedte.

Mezőssy Béla: Fejérvári Géza báró honvédelmi miniszter tegnap kétszer súlyosan megsértette a képviselőház tekintélyét. (Zajos helyeslés a szélbalon.) Fejérváry ama kijelentése, hogy csak előzékenységből tett eleget a ház határozatának, arepítő. (Zajos tetszés a szélbalon.) Ez nem egy alkotmányos miniszter kijelentése volt, hanem egy nyilt, nem is álcázott abszolút kormányzóé. (Nagy zaj) Szavai époly szomoruk, mint szégyenletesek. Fejérváry miniszter csak egy felelősséget ismer felfelé, de ezt a felelősséget lefelé nem ismeri. (Zaj.) Fejérváry beszédében a kamarilla ósdi szelleme ri ki. (Tetszés a szélbalon.) Tudja meg a miniszter, hogy a szuronyokra lehet támaszkodni, de ráúlni nem. (Zaj.) Jól tudja, hogy a miniszternek úgy az indemnitinél, mint a katonai javaslatoknál vissza lehet adni a kölesönt.

Felkiáltások: Vissza is adjuk!

Mezőssy: Az olyan miniszter, a ki ilyet mond, ez nem alkotmányos miniszter és ha van még igazi ellenzék, akkor az a miniszter ettől a háztól többé egy katonát sem kap. (Nagy zaj a szélbalon.)

De van egy más megjegyzése is. A mikor az elnök Fejérváry tegnapi kijelentésére olyan enunciációt tett, melyet minden képviselőház csak viharos tetszéssel fogadhat, az egész jobb oldal hallgatott. (Nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

Felkiáltások balról: Nem igaz! Nem hallgattunk!

Mezőssy: Ellenben viharosan tapsolt Fejérváry kijelentésének és ez olyan képen tűnik fel, mintha valaki kezét csokolna addig annak, aki arcul üti. (Nagy tetszés a szélbalon.) Ugy látszik, hogy a törvény csak pókháló, a mely a kis legyeket megfogdossa, de a darazsak erőszakkal szakítják össze. Pártja nevében elégtételt kér Fejérvárytól a Ház súlyos megsértéseért. (Zajos helyeslés a szélbalon.)

Kubik Béla (kiabálva): Ugy-e Önök...

Salac Gyula (ugyan oly hangon): Ugy-é! Ugy-é! Kiabálni mi is tudunk! (Nagy zaj az egész házban.)

Elnök: Csendet kér mindkét oldalon.

Rátkay László: Nem egyéni hiuságból beszél, hanem azért, mert súlyos alkotmányjogi sérelemről van szó. Hogy lehet ilyen miniszternek, mint Fejérváry a nemzet legdrágább kincsét, a véradót megszavazni? Az elnök tegnapi kijelentése nagyon helyes volt. (Zajos éljenzés a szélbalon: Eljen az elnök. Eljen.) Kérde és tudni akarja, hogy alkotmányos miniszter ül-e a honvédelmi miniszteri székben, vagy táborszernagy? (Nagy

zaj.) Ha miniszter ül ott, akkor vissza kell vonnia tegnapi kijelentését és bocsanatot kell kérnie a Háztól. (Zajos helyeslés a szélbalon.) Addig pedig, amíg ezt meg nem teszi, nem tárgyalnak vele. (Nagy zaj.) És ha a miniszter nincs itt, feleljen Széll miniszterelnök, hogy milyen ember ül a kabinetjében? Addig nem tárgyalunk. (Helyeslés a szélbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Azért nem szólalt fel az elhangzott mentelmi vitában, mert a Ház mentelmi jogát privilégiumnak, a Ház függetlensége kérdésének tekinti. (Általános helyeslés.) Nem tartotta helyesnek, hogy mint a kormány feje állást foglaljon. (Zajos helyeslés.) Mert ezt nem tekinti hatalmi kérdésnek és nem akarta a Házat preokkupálni az ő nézetével. (Általános zajos helyeslés.) Nagyon természetes, hogy Fejérváry Géza báró, mint alkotmányos miniszter ül itt. Olyannak tekintette magát és olyannak tekintetett mindig. (Élénk helyeslés jobbról.) Fejérváry miniszter tegnapi beszédében helyeselte, hogy a Ház megóvni akarja mentelmi jogát és meghajol jogai előtt.

Kubik: Nem hajolt meg! Ezt nem mondta?

Széll miniszterelnök: De igenis meghajolt és ezt ki is jelentette, szó szerint felolvassa Fejérváry szavait. (Tetszés.) A mi a kifogásolt kijelentést illeti, nem akart és nem is akarhatott a Házzal ellentétbe helyezkedni és a Ház tekintélyét megsérteni (Élénk tetszés jobbról.) Ne élesítsék ki az egyes szavakat és nyugodjanak meg az elnök kijelentésében és ezzel tekintsék befejezettnek az ügyet. (Élénk helyeslés jobbról. Némi ellenmondások a szélbalról.)

Elnök: A napirend előtti nem képezi határozat tárgyát. A Ház belső ügyei megbeszélésére zárt ülést jelent be. Kéri a karzati közönséget, hogy helye: hagyják el. (Megtörténik.)

A zárt ülés.

A zárt ülésen a művezetőség részéről Ney építészeti tanácsos és Beyer mérnök van jelen.

Tallián Béla elnököl, mert Apponyi Albert gróf részt akar venni a vitában.

Thaly Kálmán, az első szónok felhossa, hogy nagy a légvonal a teremben is, a ruhatárakban is, amelyek különben is rosszul vannak elhelyezve. A Házhoz vezető gyalogösvény keskeny, könnyen elgázolhatják az embert az egyre közlekedő kocsik. 450 képviselőnek csak két liftje van, míg a minisztereknek 8-9 lift is rendelkezésre áll. Elismeri, hogy ők súlyosabbak, de az aránytalanság nagy. Aztán magas az elnöki emelvény, alig hallhatók az elnök kijelentései. Az ülésterem szűk és a buffet ellen is sok a kifogás, mert messze van, aránytalanul nagy. Minde bajokon segíteni kell. (Helyeslés a szélbalon.) A fűtés is egyenetlen. Ezután szóba hozza az ülések idejének megváltoztatását. (Zajos ellenmondás jobbról.) Kijelenti, hogy neki mindegy, ő nem óhajtja a változást, de aláveti magát a Ház határozatának.

Papp Zoltán: Az ülésterem berendezését kifogásolja. A nyilvánosságot korlátozták. A karzatokon a második sorokban már látni sem lehet, az akusztika pedig mindakét emeleten teljesen rossz, hasznavehetetlen. Parlamenti bizottság kiküldését kéri, a mely határozza el, hogy az egész karzatos gyökeresen alakítsák át és a boltívek lebontassanak.

Holló Lajos dícséri a Ház akusztikáját. Helyteleníti, hogy egyre szűkítik az építkezést. Az építkezés lehet némely

részben kifogásolható, de egész terjedelmében impozáns és hirdeti a magyar parlamentarizmust. Azt kifogásolja ellenben, hogy havas, vizes időben alig megközelíthető a Ház és a gyalogjáróknak is a kocsibejárónál kell a Házba jönniök. Kéri, hogy a főkaput nyissák meg.

Szűllő Géza: A külsőségben sem látja a magyar szellemet. Sem a terem-biztosoknak, sem a szolgáknak nincs magyar ruhájuk. A gazdálkodást különösen kifogásolja. Nagy a pazarlás. A díjnokok és segédszolgák eddig 2800 koronát kapnak. Mindenkinek meg kell engedni a Ház látogatását. Hallatlannak tartja, hogy vasárnaponként 1 koronát kérnek minden látogatótól.

Szivák Imre: Első sorban az a kívánsága, hogy ne kelljen bujkálva jönni a Házba. Használhassák a fényes rentibált. A karzat rossz, a második emelet szédítő magasságban van. Még állva sem lehet látni. A jegyekkel protekciót üznek. Elmondja, hogy két hölgynek, a kinek napokkal előbb szerzett jegyeket, a második emelet második sorában adtak helyet, holott az első sorban ismert alakok ültek. A terem-biztosok trágár beszédekét folytatnak, amelyek leirhatatlanok. (Nagy mozgás.) Az ülés idejét nem akarja megváltoztatni. (Helyeslés.)

Apponyi Albert gróf: Még semmi sem készült el. A szolgáknak azért nincs egyenruhájuk, mert az ujak ideiglenesen vannak alkalmazva. Kéri a Házat, hogy bár ő is ellenezte a drága Házat, de most már meg van és becsüljük meg. (Helyeslés.)

Lelekiismeretesen fog eljárni a személyszaporitáznál, de a Ház nagy méretei a szaporitást elkerülhetlenné teszik. A közönségnek általánosságban való bebocsátatása nehéz kérdés. Nincs kifogása az ellen, hogy a főbejáratok használtassanak. A légfűtés és léghuzamra vonatkozólag intézkedni fog. A szekrényszoza az ő eszméje, mert a fiókokban itt semmit sem lehet eltenni. A közlekedési eszközökről gondoskodni fog.

Buzáth Ferenc tiltakozik az ellen, hogy díjat kérjenek a Ház látogatásáért.

Csávossy Béla háznagy felvilágosításai után a zárt ülés véget ért. A felpanaszolt bajokat a gazdasági bizottságban orvosolják.

Nyílt ülésen

Láng Lajos miniszter felelt Kubik Béla tegnapi interpellációjára. A kecskeméti táviratot a nemzetközi szabályzat értelmében nem továbbították, mert sértő, gorbomba magántáviratot feladni nem szabad.

Kubik nem, de a Ház tudomásul vette a választ.

Közben az elnök **Pichler** Győzött zajongás miatt rendreutasította.

Holnap az indemnitit tárgyalják.

EGYHÁZ és ISKOLA.

A reformátusok konventje.

Távirati tudósítás.

Budapest, nov. 28.

Bánffy Dezső báró főgondnok és **Kun** Bartalan püspök elnöklésével ma negyedik napja folyt az ev. reformátusok egyetemes konventjének tanácskozása.

A zsinat előkészítő bizottságnak az egyház alkotmányra vonatkozó reformjavaslatát a konvent néhány lényegtelen pont körül támadt vita után elfogadta.

Az egyházi törvénykezés új szervezetéről szóló rész tárgyalása következett ezután. Az e tárgyban kiküldött bizott-

ság javaslatát **Nagy Dezső** dr. ismertette. A javaslat fölött támadt vita során dr. **Nagy Dezső** általános érvényű ügyviteli szabályzat szerkesztését indítványozza. **Tisza** István gróf azt óhajtja, hogy minden kerület szerkesszen a maga számára ügyviteli szabályokat. **Dégenfeld** József gróf felszólalása után a konvent **Nagy Dezső** indítványához képest egy általános érvényű ügyviteli szabályzat szerkesztését határozta el.

A második kérdés, amely körül vita fejtett ki, az volt, hogy vajjon közigazgatási és a fegyelmi bíróság eljárása egyöntetűleg szabályoztassék-e? A konvent kimondta, hogy mindkét bíróság eljárását egyöntetűen szabályozza. Kimondta továbbá a konvent, hogy a presbiterek az egyházközségi bíróság illetékessége alól kivételnek. Az egyházközségi bíróságról szóló rész kapcsán számos felszólalás után elhatározta a konvent, hogy a bírósági tárgyalásokat mindig csak egy és pedig a hivatalban idősebb enök vezette, aki szükség esetén a döntő szavazat jogát is igénybe veheti; az ifjabb elnök-társak szavazó bírák legyenek. Ennek az elvnek megfelelően alakítandó át az egész bírói szervezet.

Dr. **Nagy Dezső** előadó ismerteti ez után azokat az elvi jelentőségű újításokat, a melyeket a fegyelmi bíróságok elé tartozó cselekmények és mulasztások dolgában a bizottság javaslatában foglaltanak. A javaslat szerint a pénzbüntetés kiküszöbölendő volna s helyette, mint fegyelmi büntetések az intés, feddés és hivataltól való elmozdítás fokozatosan alkalmazandó. **Molnár Béla**, **Tisza István** gróf, **Lengyel Imre**, **Antal Gábor** és mások hozzászólásai után a konvent a javaslatot **Tisza István** grófnak a mellék büntetésekre vonatkozó kiegészítő indítványával együtt elfogadta.

A bírói eljárásról s az eljárást szabályozó általános határozatokról szóló részt a konvent **Tisza István** grófnak a békeltetési eljárásra vonatkozó indítványával együtt a magáévá tette.

Az egyházi adóról és a közalapról szóló rész általános elveit **Kenessy Béla** ismertette. A tanácskozást folytatják.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A decemberi közgyűlés.** Még csak most tárgyalt a novemberi közgyűlés, a városházán már is a decemberi közgyűlés került sorra. A decemberi közgyűlés ugyanis a hónap első felében lesz, december 14. és 17-ike közt. Ezen a közgyűlésen sok nevezetes dolgot intéz el a törvényhatósági bizottság. Ekkor fog lemondani **Simonffy** Imre királyi tanácsos polgármester, aki visszavonul és nyugdíjazását kéri. A közügyek szolgálatában élévülhetetlen érdemeket szerzett kiváló férfi munkássága a város közéletének történetében a legfényesebb lapokat tölti be. Természetes tehát, hogy a város törvényhatósági bizottsága a hála mély érzetével gondoskodni kíván **Simonffy** Imre nagy érdemeinek elismeréséről. Még nem történt ebben az irányban megállapodás, de valószínű, hogy **Simonffy** Imrét a decemberi közgyűlés a város díszpolgárává és örökös polgármesterévé fogja megválasztani.

× **Szabad kir. városok polgármesterei.** Szabad kir. és törvényhatósági joggal felruházott város huszonegy van az országban. Ezek a városok: **Arad**, **Baja**, **Debrecen**, **Győr**, **H.-M.-Vásárhely**, **Kassa**, **Kecs-**

kemét, Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Nagyvárad, Pancsova, Pécs, Pozsony, Selmec- és Bélabánya, Sopron, Szabadka, Szatmár, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár, Ujvidék, Versec és Zombor. *Mind a huszonnégy városnak szabad-
elvűpárti polgármestere van. Köz-
tük tizenegy királyi tanácsos, négy
a Ferenc József rend, egy a vas-
korona rend lovagja.*

× **Bizottsági tagok választása.** A városi tisztújítással egyenlő fontosságú ügy a törvényhatósági bizottsági tagok választása. Ezt a választást még ebben az évben ejtik meg és pedig a december 22-ikére kitűzött tisztújító közgyűlés után. Közbesznek a karácsonyi ünnepek; a bizottsági tagok választása tehát december 27-ike és 31-ike közt fog megtörténni.

× **A város közgyűlési terme.** A decemberi közgyűlést a város már otthon a városháza nagy tanácstermében tartja meg. A műtárlatot ugyanis december 12-én bezárják és két nap alatt a kiállítás anyagát teljesen elszállítják. Ennél fogva a decemberi közgyűlés december 14-én túl már a városházán lesz megtartható.

× **Hitelesítő közgyűlés.** Tegnap d. u. 4 órakor hitelesítő közgyűlés volt a városháza kis tanácstermében Puky Gyula elnöklete alatt, a melyen a múlt kétnapos városi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

× **Hajdumegye pénze olcsóbb lett.** Hajdúvármegye pénzalapjait természetesen kellő bizosíték, jelzálog mellett kamatoztatni szokta. Eddig 6 és fél százalékot fizettetett a pénzek után, most azonban a kedvező pénzpiac lehetővé tette, hogy csak 6 százalékot fiztessen. Legalább Rásó Gyula alispán ezt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, azzal a megjegyzéssel, hogy a jövő évben az alapok az Első Debreceni Takarékpénztárnak adassanak ki.

× **Hivatalos órák a megyeházán.** A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény szabályozza a megyei hivatalok hivatalos óráit is. Nálunk ugyan ebben a tekintetben nem volt panasz, miután a hivatalnokok a napi 6 órát mindenkor megtartották, mindazonáltal az idő meghatározásra Rásó Gyula alispán rendeletet adott ki, a mely kimondja, hogy a megyeházán a téli hónapokban d. e. 9—12-ig, délután 3—6-ig, nyáron pedig délelőtt 8—12-ig és délután 2—5-ig tartandók a hivatalos órák.

MULATSÁGOK.

- Dec. 5. A kereskedő ifjak hangversenye. (Kereskad. disztermében.)
Dec. 5. Alföldi Károly táncvizsgálója a Bika disztermében.
Dec. 7. Az Egyetértés hangversenye és táncestélye a Bikában.
Dec. 13. Gazdász táncestély a Bika disztermében.
Jan. 31. A nőegylet tombola estélye. (Bika disztermében.)

Gazdászok táncestélye. A debreceni gazdászok mulatságai messze földön híresek szoktak lenni. Nem csak Debrecenben, de a környéken is nagy az érdeklődés a gazdászok ez idei, december hó 13-án tartandó táncestélye iránt is, melyre a meghívókat tegnap bocsájtotta ki a rendezőség. A meghívóban tudatja a debreceni m. kir. gazdasági Intézet

hallgatósága, hogy segély-egylete javára 1902. december 13-án, szombaton az Arany Bika disztermében zártkörű táncestélyt rendez — Személy-jegy 3 kor., család-jegy 3 személyre 8 kor., páholy-jegy 10 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre is válthatók Zádor Lajos és Békés Lajos urak üzletében és este a pénztárnál. A táncestély 8 és fél órakor fog kezdődni. Rendezők: Balogh Kálmán, Balogh Sándor, Barkóczy Zoltán, Báthy László, Benenedek István, Biró Gynla, Dely Lajos, Elek Jenő, Flecker Zsigmond, Fröster János, Fullajtár István, Gajzágó Tivadar, Gebauer Norbert, Geréby Fülöp, Gombos Ernő, Győry Kálmán, Haynik Géza, Horvát Ferenc, Horváth István, Imre István, Jeney István, Joób Béla Márton, Kiss Bálint, Kőrösy Sándor, László Endre, Lovass Béla, Madarász István, Marmorstein Béla. Mészáros Lajos, Mtklay Z. András, Ottlik Iván, Pap László, Pusztay Lajos, Réthy Ernő, Scharpf Elek, Sohlya Antal, Sommerfeld Arthur, Stepanoy János, W. Szabó Mihály Szabó Elemér, Szathmáry József, Szabó Zoltán, Szentmiklóssy Barnabás, Tisza István, Torkos Elemér, Tunyoghy Emil, Valló Gyula, Weisz Imre, Zsarnay István.

Mulató tánciskola. Alföldi Károly táncmestert december hó 6-án tanítványaival táncvizsgát tart, amelyre azonban elszoktak jární az ifjak is s mikor az apróságok bemutattak előhaladásukat a tanulásban, 9 óra után a felnőttek is kiveszik részüket a mulatságból.

H I R E K.

N a p l ó.

Műkiállítás a városházán. — Nyitva mindennap délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Nov. 30. Protestáns-estély d. u. 5 órakor a főiskola disztermében.

Nov. 30. A h-nánási vasut részvénytársaság gyűlése d. e. 9 órakor, a városházán.

Dec. 3. A vas- és fémmunkások gyűlése d. u. 2 órakor a1 Otthon helyiségében.

Dec. 7. A Petőfi-dalkör rendkívüli közgyűlése, az egyet helyiségében.

Dec. 22. Városi tisztújító közgyűlés.

* **Klobucsár altábornagy elutazott.** Klobucsár Vilmos altábornagy, József főherceg adlátusa, ki tegnapi napon a 3. honvéddalozogezred felett tartott szemlét, tegnap este elutazott Debrecenből.

* **A műtárlat bezárása.** A debreceni műkiállítás már csak két hétig marad nyitva. A város ugyanis nem nélkülözheti tovább a nagy tanácstermet, ennél fogva a műtárlatot december 12-ikén bezárják. A műpártoló egyesület a jövő hét elején válogatja ki azokat a képeket, melyeket megvásárol és tagjai közt kisorsol. A nagy közönség jól teszi, ha a megkedvelt képeket mielőbb megveszi. A képek általában nem drágák, van közöttük sok igazán becses mű, melyet bárki örömmel, büszkén vallhatna magáénak. Valószínű, hogy most a Karácsony közeledtével, a tárlat utolsó két hetében a vásárlási kedv is fellendül és a tárlat bezárásáig még több értékes alkotásnak akad vevője. Bakos Tibor felszólította a

művészeket, hogy képeik utolsó árát szabják meg, mert most is több jeles képre folyik az alkudozás.

* **A Szigligeti-Társaság a Csokonai-Körnek.** A vidéki irodalmi társaságok mindinkább átérzik annak a szükségét, hogy egymással érintkezniök, egymás működését figyelemmel kísérniök, egymást támogatniök kell. Kiténik ez abból a köszönő levélből is, melyet e napokban intézett a nagyvárad Szigligeti-Társaság a mi Csokonai-Körünkhöz, viszonzásul azon üdvözlésért, melyet a Csokonai-Kör küldött a testvéregyesület tiz éves működésének ünnepe alkalmára.

A levél im ez:

Tekintetes Elnökség!

Jubileumi ünnepélyünkre küldött szives elismerő átiratáért és üdvözlétéért fogadja a tisztelt Testvér-Egyesület a Szigligeti Társaság hálás köszönetének kifejezését.

Hasonló célokért és eszményekért küzdve, mint a mi Társaságunk, jól ismeri a tisztelt Testvér-Egyesület a nehézségeket, melyekkel egy vidéki irodalmi társaságnak megküzdnie kell és így bizonyára nem fogja közönséges udvariassági szólamnak venni azon kijelentésünket, hogy e-y már megizmosodott s a magyar kulturegyletek sorában oly kiváló helyet elfoglaló irodalmi társaságnak, minő a Csokonai-Kör elismerése nemcsak jóleső örömeinkre, hanem buzdításul is szolgál arra, hogy dacára az ismert nehézségeknek, kitűzött céljaink és eszményeink mellett hiven és tántoríthatlanul kitartsunk a jövőben is.

A Szigligeti-Társaság választmányának az 1902. évi nov. 4-én tartott ülése határozatából. Nagyvárad, 1902. november hó. Rád! Ödön elnök. — Winkler Lajos titkár.

* **Sétahangverseny a műtárlaton.** A debreceni műpártoló egyesület műkiállításán maszombaton este, délután 5 órától esti 7-ig ismét sétahangverseny lesz, mely iránt oly óriási az érdeklődés, hogy még a csütörtökinél is nagyobb közönségre lehet számítani. Oda készül ma a városi értelmiség minden számot tevő tagja, a debreceni nők pedig oly számmal fognak megjelenni, hogy a városházán ma este a műkiállítás mellett valóságos szépségkiállítás is lesz.

* **A bíróság köréből.** Az igazságügy-miniszter Horváth Bálint debreceni kir. táblai bírót a VI. fizetési osztály I-ső fokozatába, Tóth Aurél albirót, kir. táblai tanácsjegyzőt a IX. fizetési osztály I-ső fokozatába, dr. Ternovszky Kálmán albiró kir. táblai tanácsjegyzőt és Nagy Kálmán derecskei albirót a IX. fizetési osztály I-ső fokozatába léptette elő. — Demjanovich Miklós tordai kir. törvsz. joggyakornokot az igazságügyminiszter ugyanesak a tordai kir. törvényszékhez aljegyzőnek nevezte ki. — Kopeczek József billéui járásbírósi aljegyzőt az igazságügyminiszter áthelyezte a zombolyai kir. járásbíróshoz.

* **Új rendőrkapitány.** Erdélyi István, az új tb. rendőrkapitány tegnap tette le a hitelesítő közgyűlés színe előtt a hivatali esküt Puky Gyula főispán jelenlétében. Ugyanakkor esküdött fel Nagy Lajos t. b. számvevő is. Erdélyi István ki nevezését külföldben az egész városban nagy örömmel fogadták s tegnap délelőtt a debreceni rendőrség tisztikara teljes számban tisztelgett nála Vég Gyula h. rendőrfőkapitány vezetése mel-

lett, aki meleg szavakban üdvözölte a szép kitüntetésre méltán rászolgált, ügybuzgó rendőrkapitányt.

* **Fecske, mely — kacsa.** A téli élet eleve sége lüktetni kezd Debrecenben is. Egyre kapjuk a hiradást készülő bálokról, irodalmi estékről, hangversenyekről, zenés, táncos multságokról. E hírek közt felröppent az első fecske is, tudniillik egy hangverseny terve, melynek keretében egy Bignio kisasszony nevű énekesnő jönne Debrecenbe, aki a királyi dalszínház tagja. A budapesti királyi dalszínháznak ez idő szerint huszonhárom magánénekesnője van, de ezek sorában Bignio nevű művésznő nem fordul elő. Valószínű tehát, hogy ez a felröppentett első fecske nem annyira fecske, mint inkább kacsa.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Nagy István ev. ref. 74 éves, Sas István ev. ref. 4 éves, Pap Rókus róm. kath. 48 éves, Dunka Györgyné róm. kath. 48 éves, Döbröndi István ev. ref. 8 hónapos, László Irén róm. kath. 20 hónapos, Bácsi Bálint ev. ref. 60 éves, Boldog Gáborné róm. kath. 60 éves.

* **A Margit-fürdő gyújtogatója.** A Margit-fürdő beiségen kiütött tüzeset hatóság vizsgálatánál feltétlenül megállapították, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett s a *nádföldben* megtalálták a gyújtogatóhoz elkészített esővát is. A nyomozás során a gyanu Szikszay Gyula tulajdonosnak egy elbocsátott kocsisára irányult, ki kihallgatása alkalmából a gyanut megerősítő ellenmondásba keveredett. Míg ugyanis a vele egy háztartásban élő szeretője azt vallotta, hogy a gyanuba fogott kocsis egész nap otthon volt és a lakásból ki nem mozdult, addig a kocsis azt állítja, hogy a tüzeset napján Nádudvar községben tartózkodott. A vizsgálat folyik.

* **A Bika fogadó új korszaka.** Új év napjától az Arany Bika fogadónak nemcsak a jobb oldali gyalogbejárója nyílik meg, hanem a város e híres fogadójának is egészen új korszaka kezdődik. *Németh* András és társa, a fogadó új bérlője nagyszabású átalakításokat, a kor legkényesebb igényeit is kielégítő fényes berendezést vett tervbe, amire a cég körülbelül százezer koronát költ. Ez a megújulás természetesen nem mehet végbe azonnal, mert most a bái évad küszöbén s télvíz idején a munkálatok nem vihetők végbe akadálytalanul, de lassan folyni fog az állandó esinosodás munkája, úgy hogy tavaszra már teljes pompájában ragyoghat majd az Arany Bika.

* **Öngyilkosság elmezavar miatt.** Hajduböszörményből tettek jelentést tegnap a megyeházára. G. Szabó József ottani pintér-mesteren ez év március havában az elmezavar tünetei mutatkoztak. Minden ok nélkül táncolni, kacagni kezdett, a másik percben pedig elborult s dühöngeni kezdett, leléssel tenyegtván mindenkit. Hanem pár óra múlva ismét eszméletére tért s azóta — bár kedélyállapota nagyon változó volt — rendszeren viselte magát. Pár nappal ezelőtt azonban újra nagyon gyanusan kezdte viselni magát, úgy hogy családja már épen megtette a lépéseket, hogy a szegény örültet valamelyik elmeógyógyintézetben helyezze el. Erre azonban nem volt szükség, mert tegnap egy őrizetlen pillanatában a műhely gerendájára felakasztotta magát. — Mire észrevették, már halott volt a 43 éves ember.

* **Elzúllott élet.** Egy választékosan öltözött ifjú állott tegnap *Végh* Gyula r.-főkapitány előtt. Uri család tagja, a mely család egyik férfia díszes méltóságot, főispáni széket töltött be. És ezt a nagyuri sarjadékot a törvény értelmében, a mely nem ösmer kiváltságos jogokat, — kényszer utlevéllel utaztatták haza illetőségi helyére, mert feljelentés érkezett ellene, hogy előkelő családoknál, a család egykori összeköttetéseiire hivatkozva, könyöradományokat gyűjtött. Az ifjun különben pár évvel ezelőtt az elmezavar tünetei mutatkoztak, de kigyógyult betegségéből. Hanem ez a szomorú idő nyomot hagyott egész pályafutásán.

* **Talált arany karperec.** Találtatott egy kék kövű, sziv alakú arany karperec. Tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

* **Agyonlőtt betörők.** A dunántúli Kertes községben vakmerő betörés történt tegnapelőtt éjjel. A betörők azonban megadták az árát vakmerőségüknek, mert a cselédség üldözése közben két betörőt agyonlőtt. A kastélytulajdonosa, *Nedeck* János, mint tudósítónk nekünk jelenti, még a múlt hónapban elutazott családjával a Délvidékre. A kastély felügyelete Jánosi Ferenc gazdatisztre volt bízva, a ki a cselédséggel a gazdasági udvarban lakott. Tegnapelőtt éjjel Jánosit az egyik kocsisa azzal ébresztette fel, hogy valaki jár a kastélyban. Jánosi fegyvert vett a kezébe, felköltötték a cselédséget, körülvették a kastélyt, a melynek zárt ablakredőnyei mögül világosság szűrődött ki. Jánosi felnyitatta az egyik ajtót s behatolt az épületbe, de a rablók észrevéve a veszélyt, az egyik ablakon kiugrálva, menekülni akartak. A cselédség azonban utjokat állotta, mire a rablók többször revolverrel a cselédség közé lőttek, azonban golyóik senkit sem találtak s így menekültek a sötétségben. Jánosi néhány emberrel üldözöbe vette a rablókat, miközben többször utánuk lőttek. Egyszerre jajkiáltásokat hallottak. A cselédség lámpával abban az irányban haladt, a mely felől a jajkiáltás jött s nem messzire meg is találták az egyik rablót, a kit hátulról a tején ért a lövés és rögtön meghalt. Nem messzire ettől feküdt a másik, a kinek a hátát találta a lövés. Ez még élt, a mikor megtalálták, de másnap reggel ez is meghalt. A két betörő neve: *Pundek* Vince és *Riha* Ferenc, a harmadik társuk, a ki ép bőrrel menekült, *Laksa* István volt, aki nemrég még mint inas szolgált *Nedeck*yéknél. Ezt az emberl még nem sikerült elfogni.

* **Veszedelemes megrendelő.** *Budaházy* László h.-sámsoni lakos egy téli bundát rendelt *Frommer* Izidor odaváló szabónál. A bunda elkészítését már több ízben megsürgette, de persze falun az ilyen megrendelésekkel nem szoktak tulságosan sietni. Tegnap azután beállított *Budaházy* a jámbor sámsoni Angol szabó-hoz s először fokosával akarta megsürgetni a bundáját, majd revolvert szegezett a halálra rémült emberre. A gyorsan előhívott csendőrök vetettek véget az ázsiai üzletbonyolításnak, — a fokost és revolvert elkobozták. *Budaházy* Lászlót pedig életveszélyes fenyegetésért feljelentették.

* **Jó étvágyu tolvajok.** *Czinege* József Nagymajor-pusztai lakos fából készült éléskamarájának az oldalát ismeretlen tettes betörte, s onnan 3 darab sült kaecát, 10 tányér kocsonyát és mintegy 5 korona értékű tészta ellopott. A rendőrség kinyomozta a tettest *Bodó* Lajos Nagymajor-pusztai lakos szemé-

lyében, ki az ellopott élelmiszereket megosztotta *Bodnár* József, *Demeter* Ferenc, *Erdélyi* József és *Molnár* József cimboráival, s együtt rögtön el is fogyasztották. A jó étvágyu magyarokat lopás és orgazdaság miatt feljelentették.

* **Sulyos zsákmány.** *Burai* Bálint alsó józsa gazdaember bezárt konyhájába ismeretlen tettesek betörtek, s onnan 140 kilogramm búzát majd másfél mázsa háziszappant, azonkívül egy juhászbundát, tarisznyát és egyéb apróságokat ellop-tak. A csendőrség megindította a nyomozást.

* **Egy kis kártyabarlang.** *Kun* Sándorné, aki egy kis kávémérés tulajdonosa, úgy találta, hogy a kávémérésből nagyon nehéz megelni s nagyobb kávéházak mintájára megengedte vendégeinek, hogy pénzre kártyázhassanak. — Persze ebből neki is volt valami kis haszna. Hanem egy rendőr megesipte a múlt vasárnap a kártyázókat s azóta vége a zab-utcai *Monte* Karló-nak.

* **A házi tolvaj.** Csunya bünt követett el *Hagyák* Teréz eselédleány. Kenyéradójának *Stern* Lajosnének a kis-leánya füléből kiszedte a fülbevalókat s bizonyára eladta. Természetesen a kis leányka elárulta a tolvajt, aki a rendőrség előtt be is vallotta csunya tettét, de hogy hová tette a fülönfüggőket, nem akarja megmondani.

EGYLET.

A polgári asztaltársaság december 29-én, szombaton este 8 órakor a *Dréher* sörcsarnok különhelyiségében gyűlést tart, melyre az elnökség a tagokat ez uton is meghívja.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Nov. 29. szombaton: *Svihákok*, daljáték.
Nov. 30. vasárnap: délután *Ádám és Éva*, daljáték, este *Rezervisták*, énekes bohózat.
December 1. hétfőn *Vörösmarty* Mihály születésének évfordulója alkalmából: *Csongor és Tünde*, regés színjáték.

— (A színházi bizottság ülése.) A színházi bizottság legközelebb, a jövő hét elején ülést tart, mert előzetesen tájékozódni kíván a szinigazgató jövő évi szervezkedéséről. Az idej társulat hiányosságait és gyengeségét ugyanis az a mentegetőzés iparkodott magyarázni, hogy az igazgató későn kapta meg a színházat. Már most ha az igazgató a jövő évre úgy szervezkedik, hogy a színházi bizottság csak a befejezett tényt, a megkötött szerződéseket vehetné tudomásul, ismét nem lehetne az esetleg felmerülő bajokon segíteni. *Nagyvárado*n például a színházi bizottság azt követelte az igazgatótól, hogy szándékait, terveit előzetesen jelentse be. *Somogyi* igazgató ennek a jogos és természetes kívánságnak eleget is tett és zárt ülésen előadta, kiket akar szerződtetni, meghallgatta a bizottsági tagok nézeteit, kik ellen van kifogás és így a színházi bizottság hozzájárulásával szervezi ujjá jövő évi társulatát. Ezzel a rendszerrel sok bajnak lehet elejét venni s nem következhetik be az a kinos helyzet, ami most Debrecenben észlelhető, hogy a közönség

nem panaszkodik, nem zugolódik, hanem szó nélkül elmarad, nem jár a színházba.

— (Shylok és Malter Prém.) A színházi jelentés meg a színlap azt hirdeti, hogy a mai bohózatos daljáték egy fölötte jelentéktelen mellékalakját, a hóbotos esetlovagot — *Sebestyén Géza* játssza. Ugyanaz a *Sebestyén*, a ki a társulat elsőrendű művésze, aki csaknem minden este a színpadon van és akitől láttuk a többi közt *Othello*-ban *Jagót*, a *Velencei kalmárban* *Shylokot*, továbbá *Pécsi Simont*, *Honthy püspököt*, szóval az évad legszebb alakításait. Ugyanezt a *Sebestyént* toldalék figurának kiállítani egy léha énekes darabban nem árul el valami fejlett művészi érzéket. Kissé tulságosan nyikorog ilyenkor a *Thespis Kordéja*.

— (Pályázat a győri színházra.) *Balla Kálmán*, a győri színház igazgatója felmondta a bérletet, mert a város nyári állomása sokat követelnek, de ezzel szemben semmit sem adnak. Győr színházi bizottsága a felmondást elfogadta és a színházra az új pályázatot kiírta. Pályázati határidő december 10. Az igazgató a várostól ingyen színházat és 4000 korona segítséget kap. Győrről egyébaránt ötszázezer korona költséggel új színházat építenek, melyet az új színház igazgató működése harmadik évében fog megnyitni.

— (Változások a vidéki színházaknál.) A pozsonyi színház igazgatását az állam hat évre *Szendrey Mihályra* bízta. De az első év leteltével felmondja az egyesítségét. Ha megfelelő igazgatót nem talál, a belügyminisztérium a pozsonyi színházat állami kezelésbe veszi. A *miskolci* színház is új igazgatót kap esztendőre, mert *Szalkai Lajos* színház igazgató engedélyt a belügyminisztérium virágvasárnapról nem ujtja meg. Pályázatot írnak ki továbbá a kecskeméti, szatmári, zombori, szabadkai, székesfehérvári színházakra s nem lehetetlen hogy *Komjáthy János* sem maradjon egy évnél tovább *Kassán*. A temesvári színháznál is változás áll be, ha a budai állandó színház felépül. Ebben az esetben az állam a temesvári színházat rendkívüli segítséggel fogja támogatni.

TAVIRATOK.

Kormányválság híresztelése.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónk távirata.) Délután kormányválság híre terjedt el a fővárosban. Az esti lapok a válság hírét különféle kombinációkkal hozzák kapcsolatba. A válság *Fejérváry* miniszter tegnapi képviselőházi nyilatkozataért támadt volna. *Fejérváry* délután hirtelen Bécsbe utazott jelentést tenni a királynak. Némely esti lap szerint a miniszter azért utazott Bécsbe, hogy beadja lemondását.

A válsághirekkel szemben a szabadelvűpártból jelentik, hogy a *hírválótlan*. *Fejérváry* utazása már tegnap elhatározott dolog volt, még pedig azért, hogy a *Nessi-ügy* lefolyásáról, a véderő javaslatok további tárgyalásáról, jelentést tegyen a királynak. Mivel pedig a véderő

bizottság már hétfőn tárgyal, *Fejérváry* a mai közbeeső szabad napot felhasználta Bécsbe utazására.

Négy millió márka ajándék.

Esszen, nov. 28. (Saját tudósítónk távirata.) A *Krupp*-féle gyár *Krupp* legidősebb leányára, *Krupp Bertára* száll át, a kit nagykorúsága eléréséig *Krupp* né képvisel. Az igazgatóság nem változik. *Krupp* né leánya nevében a gyár munkásjóléti intézményeire két millió márkát, a hivatalnokok javára egy millió márkát és azonkívül *Esszen* városának közérdekű célokra egy millió márkát ajándékozott.

Elítelt párizsi lapkiadó.

Páris, nov. 28. *Renault*-t, a *Deliverance* című protestáns ellenes lap kiadóját, a kit több protestáns lelkész megsértéséért 5000 frank pénzbüntetésre ítélték, letartóztattak, mert nem fizette le a bíróságot. *Renault* hívei gyűjtést indítottak, hogy a bíróságot előteremtsek.

Gabonatözsde.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónk távirata.) (Déli zárlat.) *Buzakinál*at mérsekelt, vételkedv korlátolt. *Szilárd* irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba 2 és fél, közben 5 fillérel drágább áron. Egyéb gabonafajták kedvezők. Idő: hideg.

Buza októberre	0.00—0.00.
„ áprilisra	7.72—7.73.
Gabona áprilisra	0.00—0.00.
„ októberre	6.70—7.1.
Zab	6.40—4.1.
Tengeri májusra	5.79—8.0.
Repce	11.95—12.05.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A rablással vádolt rendőr ügye. *Bangó Márton* volt rendőrt rablás gyanúja miatt ez év augusztus havában letartóztatták, és vizsgálati fogságba helyezték. A vád az volt, hogy *Bangó Márton* egy éjszaka megtámadta *Modra Béla* gépészt, s tőle pénzt erőszakkal elrabolta. A hossza nyult vizsgálatot tegnap egy helyszíni szemlével egészítették ki.

A rablást ugyanis állítólag látta két zsidó ember, kik azon éjszaka a lovasági laktanya szomszédságában levő bórvasártéren eladásra szánt bőröket őrizték. A sértett és a tanúk vallomásainak egybevetésére, illetve annak megállapítására, hogy a tanúk által bemondott helyről lehetett-e a büntett elkövetésének helyéig látni, illetve a tettést olyan távolságra felismerni, tegnap délután helyszíni szemlélet tartott *Hoffmann József* vizsgálóbíró *Kajári Lajos* mérnök, szakértő közbenjöttével a *Széchenyi* utca végén levő bórvasártéren, mely vizsgálat alkalmával a mondott helyek közötti távolságot felmérték, s egybevetve a tanúk vallomásaival az eredményről jegyzőkönyvet vettek fel.

§ *Cigányasszonyok.* *Kovács Mária*, *Kovács Lyuba* és *Kovács Biri Manka* cigányasszonyok behatoltak egy cserei tanyára, a magukra hagyott kis gyerekeket felülítették a padkára, és megfenyegették, hogy ha egy szót szólnak, kitekerik a nyakukat így biztosítva magukat, elloptak egy tyukot és egy kis kenyeret. Tegnap ült törvényt a három

cigányasszony felett a bíróság, s zsarolás vétségeért *Kovács Lyubát* 4 napi, *Kovács Biri Mankát* 2 napi fogházra ítélték, — *Kovács Marit* pedig felmentették.

A tárgyalás főérdekessége azonban a *Kovács Lyuba* két apró kis leánykája volt. A két gyönyörű csöppségnek esodájára járt az egész törvénytörő, szebb gyermekeket elképzelni sem lehet. *Barna* arcsokájukból ijedten bámultak ki nagy fekete szemek, s a komoly bíró bácsik, kik a kicsiké anyja felett szigorú törvényt ültek, csodálkozva nézegették és simogatták a két csodaszép kis cigányleánykát.

§ *Taaffe grófnő regénye.* Ismeretes az a szerelmi regény s ezzel kapcsolatosan az a válóper, a melynek hősei *Taaffe Ilona* grófné, a férje *Mattenloit Richárd* csehországi nagybirtokos és *Feldmann Gyula* kassai fiatal orvosszigorló. *Báró Mattenloitné* egy osztrák fürdőhelyen megismerkedett *Feldmann* zsidóvallású szigorló orvossal s annyira beléleszeretett, hogy férjétől el akart válni. *Budapest* magyar honosságát szerzett és megindította férje ellen a válóper. A bíróság ítéletileg kimondotta a válást a férj vétkeességéből. A tábla az elsőbíróság ítéletét helyben hagyta. A kir. Curia pedig félévvel elutasította a váláskérő *Taaffe grófnő* keresetét, azzal, hogy ez idő letelte után újra kérheti a válást. A kitűzött határidő után *Taaffe Ilona* grófné újra kérte a válást, melyet a törvénytörő és a kir. tábla ítéletileg kimondott újra a férj vétkeességéből. A kir. Curia mint tudósítónk jelenti, tegnap tárgyalta III. polgári tanácsában e rég húzódozó válóper. A tanács kimondotta, hogy mindkét alsó bíróság ítélete megváltoztatásával a grófné válókeresetét elutasítja. Vagyis *Taaffe Ilona* grófné férjzett *Báró Mattenloit Richárd* né férjétől el nem válhatik.

Regénycsarnok.

A PÁNDY-KISASSZONYOK.

— Regény. —

Írta: *Rudnyánszky Gyula.*

Folytatás

25.

Pándy Adorján, a ki mindezt hallotta, idegesen dobolt ráncos, hosszú ujjaival a székén.

— Rágalom, rágalom! — szótagolta el-elfulladó küzködéssel.

A fiuk ekkor már tréfára vették az egész dolgot és át igyekeztek rajta siklani. Csónakázást vagy lawn-tennist indítványoztak és engedelmet kértek a hölgyektől, hogy rágyujthassanak.

A *Pándy* kisasszonyok mintha lidere nyomástól szabadultak volna meg, kaptak az alkalmon. *Ilona* egy *Strauss* keringőt dudolva tapsolt és táncolt, minden áron ki akarva tüntetni, hogy őt az a német otrombaság egy cseppet se se bántja.

Erzsike közönyösebb volt valamivel, de azért ő is örült, hogy a nyomott hangulat véget ért. Mert *Sztropkó Leánder* nagyon érdekes témáról kezdett szótogni, olyasmit rebesget, hogy a tél milyen pompás *Meránban*, aztán a tavasz a *Rigin* vagy a *Velencei lagunákon*, ha a gondolatban egy boldog fiatal pár buvik össze. *Erzsike* arca lángvörös lett ezektől a könnyen érthető célzásoktól; de a nagy ünnepi csendben nem suttozhatott *Sztropkóval* elég bizalmasan, annál kevésbé, mert ketten is féltékenyen lesték minden

Kiadó lakások.

1.) A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utczai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

2.) A Deák Ferencz-utczában kiadó egy utczai szoba, konyha, pincze ez év Deczember hó-tól. Havi bér 20 korona.

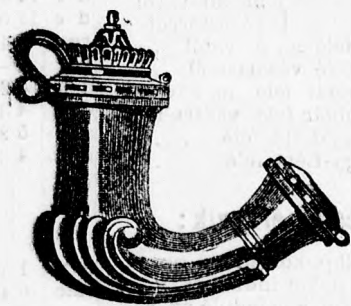
Bővebb felvilágosítást ad a: **Kiadóhivatal.**

Két I-ső emeleti s udvari szoba garzon lakásnak és egy bolthelyiség

azonnal kiadó.

Értekezhetni lapunk kiadóhivatalában.

Valódi tájtek pipák és szipkák. Újdonságok szivar és pénztár-

czákból. Alkalmas ajándék tárgyak. Gyermek játékok legjutányosabb árban beszerezhetők.

Szent-Királyi Tivadar
műipar áru üzletében.

PÉNZT!

Törlesztés kölcsönöket

és konvertálásokat a budapesti házakra és földbirtokra minden előzetes költség nélkül bármily összegig előnyös feltételek mellett szerez

Löwy Antal

István-tér 6.

Legnagyobb összekötés! Leggyorsabb lebonyolítás! Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek válaszbélyeg beküldése nélkül is.

Eredeti töltésű Angol rumok.

Van szerencsénk tudatni, hogy

az őszi és téli időnyre

az összes csemege áruink megérkeztek. u. m.:

Déli gyümölcsök, páczolt kocsonyázott és olajba rakott halak, hideg felvágott különlegességek, prágai sonka, bécsi virsli, bel- és külföldi sajtok, uradalmi teavaj, orosz és karaván teák, tea sütemények stb., melyeket kiváló minőségű **kávé és fűszer** félékkel együtt a legolcsóbb napi árakon ajánlunk.

Tisztelettel

Geréby Fülöp Utódai.

Francia és magyar Cognakok

Kül- és beltöldi Likőrök.

Kitünő asztali és pecsenyeborok, pezsgők.

Hirdetések

... a SZABADSÁG napilap számára ...

jutányos áron felvételnek.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatáság által megvizsgálva és véleményezve.

Az ivergek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültek is. 2. Kitünően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsasággal meggyógyítja a gyomorgöresöt, kólikát és hasasikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitünően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájhóhadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszeri képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, kősz és bőrküütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köszvény, fül-fájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apáca-védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csak az összeg előre való utalványozása mellett

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyszerében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebb és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig: természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitünő, olesó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismervével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily ezim alatt:

An Apotheker A. Thierry LIMITED Schutzensel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.